

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

tomu, co je zde měřeno. Kromě toho je základem pro analýzy týkající se potřebných znalostí a dovedností a poskytuje tím podklady pro sestavení gramotnostní škály či dalších škál, které je možné využít při interpretaci výsledků.

34. Tvorbu koncepčních rámců pro šetření PISA je možné popsat následujícími šesti po sobě jdoucími kroky:

- vývoj pracovní definice finanční gramotnosti a popis hypotéz, které tvoří její základ;
- vytvoření souboru hlavních kritérií, která by měla být při tvorbě testových úloh určených pro mezinárodní srovnání zohledněna;
- operacionalizace souboru hlavních kritérií, která budou využita při sestavování testu, s využitím definic vycházejících z dostupné literatury a zkušeností s realizací jiných rozsáhlých šetření;
- vyhodnocení způsobu sestavení souboru úloh tak, aby podaly tvůrcům politik a výzkumným pracovníkům zprávu o dosažených výsledcích patnáctiletých žáků v zúčastněných zemích, a to v každé zkoumané oblasti;
- validace proměnných a odhad, jaký přínos bude každá z nich mít pro porozumění obtížnosti úloh ve všech zúčastněných zemích;
- příprava gramotnostní škály, podle které budou výsledky šetření interpretovány v závěrečné zprávě.

Vymezení oblasti finanční gramotnosti

35. Při tvorbě pracovní definice finanční gramotnosti, kterou by bylo možné použít jako základ pro navržení nástroje pro mezinárodní testování, zohlednila expertní skupina (FEG) jak definice ostatních testovaných oblastí v rámci PISA, tak také charakteristiky finančního vzdělávání jako takového.

36. V rámci šetření PISA je gramotnost pojímána jako způsobilost žáků uplatnit v různých situacích své znalosti a dovednosti v hlavních tematických oblastech, vyhodnocovat tyto situace, argumentovat a účinně vyjadřovat své postoje, řešit problémy a podat jejich vysvětlení. Šetření PISA je zaměřené na budoucnost a sleduje především to, zda mladí lidé dokáží využít své znalosti a dovednosti k tomu, aby dokázali řešit situace reálného života. Záměrem šetření tedy není zjišťovat, do jaké míry si žáci osvojili konkrétní učivo předepsané osnovami, resp. vzdělávacími programy (OECD, 2010a).

37. V dokumentu *Recommendation on Principles and Good Practices for Financial Education and Awareness* formulovala OECD finanční vzdělávání jako „proces, v jehož průběhu si jedinci zlepšují své schopnosti porozumět finančním produktům, konceptům a rizikům a s pomocí získaných informací, jejich vysvětlení a/nebo objektivních doporučení rozvíjejí své schopnosti, dovednosti a jistotu. To vše pak vede k tomu, že se stávají uvědomělejšími v oblasti finančních rizik a příležitostí, činí informovaná rozhodnutí, vědí, kam se obrátit pro pomoc či radu a dokáží podnikat další účinné kroky k tomu, aby zlepšili a udrželi svou finanční situaci.“ (OECD, 2005a).

38. Expertní skupina FEG se shodla na tom, že klíčovými pojmy této definice jsou „porozumění“, „dovednosti“ a jejich uplatňování v praxi („podniknutí účinných kroků“). Zároveň se tato definice finančního vzdělávání zaměřuje spíše na samotný proces, tj. na vzdělávání, spíše než na jeho výstupy.